

نتایج طرح آمارگیری از اقامتگاههای عمومی
(ویژه حسابهای ملی)

سال ۱۳۷۷

پیشگفتار

تهیه حسابهای ملی که از جمله وظایف مرکزآمار ایران است، جزبادسترسی به اطلاعات مربوط به کلیه فعالیتها و مبادلات اقتصادی کشور میسر نیست. به ویژه آنکه تهیه و تدوین حساب تولید نیازمند برآورد ارزش ستانده و ارزش افزوده فعالیتها اقتصادی به گونه‌ای علمی و پردازی استانداردهای توافق شده بین‌المللی است. برای این منظور لازم است کلیه فعالیتها اقتصادی مطابق طبقه‌بندی بین‌المللی فعالیتها اقتصادی زیرپوشش کامل قرار گیرد و اطلاعات مورد نیاز آنها برای برآورد متغیرهای مزبور بطور همزمان گردآوری شود.

از آنجا که آمار و اطلاعات موجود در کشور شامل اطلاعات ثبتی و اطلاعات گردآوری شده از طرحهای آمارگیری جاری مرکزآمار ایران و سایر دستگاههای آماری کشور مجموعه‌ای کامل و کافی برای این مهم در دسترس قرار نمی‌دهد، مرکزآمار ایران از سال ۱۳۷۳ در قالب طرحی جامع با نام "طرح جامع آمارگیری ویژه حسابهای ملی" برآن شد به منظور رفع کمبودهای آماری موجود در زمینه تدوین حسابهای ملی، به تهیه و اجرای طرحهای آمارگیری از فعالیتها مهم اقتصادی بپردازد. علاوه بر این، فعالیت تهیه حسابهای منطقه‌ای که مطالعات نظری آن از سال ۱۳۷۳ در مرکزآمار ایران آغاز شده بود، در سال ۱۳۷۶ بطور آزمایشی در چند رشتۀ فعالیت و در سال ۱۳۷۷ در کلیه رشته فعالیتها اقتصادی برای ۶ استان کشور شامل اصفهان، تهران، چهارمحال و بختیاری، خراسان، مازندران و همدان به مرحله اجرا در آمد. تهیه حسابهای منطقه‌ای برای ۶ استان یاد شده نخستین مرحله از اجرای طرحی است که طبق برنامه تنظیمی آن با هدف پوشش دادن کلیه استانهای کشور از این سال عملاً به اجرا در آمده است.

طرح کنونی با نام " طرح آمارگیری از اقامتگاههای عمومی" از جمله طرحهایی است که در راستای تامین نیازهای آماری تدوین حسابهای ملی و منطقه‌ای تهیه و اجر اشده است.

لازم به یادآوری است که تعداد نمونه های این طرح به گونه‌ای انتخاب شده است که نتایج آن برای تهیه حسابهای منطقه‌ای ۶ استان کشور قابل استفاده باشد. در این طرح صرفاً "نیازهای آماری مربوط به برآورد ارزش ستانده، مصارف واسطه و ارزش افزوده مدنظر بوده و در طراحی پرسشنامه به منظور سهولت در اجرا و افزایش دقت و کیفیت آمارگردآوری شده، سعی شده از پرسش هرگونه اطلاع اضافی پرهیز شود.

مسئولیت آموزش واجرای طرحهای ویژه حسابهای ملی و تهیه طرح فنی بر عهده مرکز آمار ایران بوده است. عملیات میدانی اجرای طرحها و داده‌آمایی اطلاعات در ۶ استان نامبرده شده توسط سازمان مدیریت و برنامه ریزی و در استانهای دیگر توسط بخش خصوصی انجام شده است. ادیت و استخراج ماشینی نتایج طرحهایی بر عهده مرکز آمار ایران بوده است. ارائه نظرات و رهنمودهای سازنده توسط صاحب‌نظران درجهت بهبود کیفیت طرحهای آماری آتی مغتنم می‌باشد.

مرکز آمار ایران

۱- هدف طرح

هدف کلی از اجرای این طرح گرداوری اطلاعات آماری از اقامتگاههای عمومی به منظور برآورد ارزش ستانده، مصارف واسطه و ارزش افزوده این بخش در راستای تهیه حسابهای منطقه‌ای و ملی سال ۱۳۷۷ کشور است.

۲- پوشش بخش

۲-۱- پوشش براساس ویرایش سوم طبقه بندی استاندارد بین‌المللی کلیه رشته فعالیتهای اقتصادی^(۱)

مطلوب این گزارش در ارتباط با بخش ۵۵۱ (هتل، وسایر تدارکات مربوط به مکان و وسائل راحتی برای اقامت کوتاه) طبقه بندی بین‌المللی فعالیتهای اقتصادی تهیه شده است. در این طبقه‌بندی کد ۵۵۱، صرف "یک کدچهار رقمی (۵۵۱۰)" را به خود اختصاص داده است.

این طبقه مشتمل است بر تدارک کوتاه مدت جا، اعم از اینکه مورد استفاده عموم بوده یا اینکه محدود به اعضای سازمان بخصوصی باشد. تسهیلات رستوران در ارتباط با تدارک جا در این طبقه قرار می‌گیرد. مثالهایی از فعالیتهای مشمول این طبقه‌بندی فعالیت‌هایی هستند که معمولاً "توسط هتلها، ملتلهای، مهمنسرها، خوابگاههای دانشجویی، مسافرخانه‌ها، مهمان پذیرها، و مهمانخانه‌ها، پناهگاههای غیره اداره می‌شوند.

لازم به یادآوری است:

- انجام امور مربوط به واگنهای خواب که به صورت منسجم در فعالیت شرکتهای راه‌آهن انجام می‌شود و اجاره مکانی که برای مدت طولانی مبله شده است، نظیر هتل‌های آپارتمانی، در این بخش منظور نمی‌شوند.

۲-۲- فعالیتهای شناخته شده در ایران

مبانی طبقه‌بندی فعالیتهای اقتصادی ایران ۳ ISIC, Rev.3 می‌باشد اما بنا به ضرورت، طبقه‌بندی‌های تفصیلی‌تری در آن به عمل آمده است بطوریکه کد ۵۵۱ به ۵ کد چهار رقمی به شرح زیر تفکیک شده است:

۱ ۵۵۱: هتل و متل و مهمنسر: این کد علاوه بر کلیه هتل‌های کشور، سازمان مراکز ایرانگردی و جهانگردی را که به نوعی کترل، نظارت و تامین مالی تعدادی از هتل‌های کشور را بر عهده دارد شامل می‌شود.

۲ ۵۵۱۲: مسافرخانه، زائرسرا، کمپ، پلاز، پانسیون، مهمانپذیر، پانسیونهای خصوصی وغیره وابسته به واحدهای آموزشی .

۳ ۵۵۱۳: مجتمع‌ها و خوابگاههای دانشجویی وابسته به دانشگاهها و مدارس آموزشی و مکانهایی از قبیل کوی دانشگاه تهران .

۴ ۵۵۱۴: خوابگاه و اردوگاههای وابسته به سازمانها و ادارات و شرکتها.

۵ ۵۵۱۵: سایر اقامتگاهها شامل کاروانسراها و کانتینرهای خواب .

۳- مشخصات طرح

۳-۱- جامعه آماری

کلیه اقامتگاههای عمومی مستقل^(۲) و مجموعه هریک از اقامتگاههای عمومی متبع^(۳) وتابع‌های آن در مناطق شهری و روستایی کشور، جامعه آماری طرح را تشکیل می‌دهد.

۱-International Standard Industrial Classification of all Economic Activities (ISIC,Rev.3),United Nation,1990

۲-کارگاهی است که دارای حساب مالی مستقل است و معمولاً "این حساب در محل کارگاه قابل ارائه است.

۳-کارگاهی است که حساب مالی مستقل ندارد و این حساب با حساب مالی یک یا چند کارگاه دیگر به صورت غیر قابل تفکیک، از همین کارگاه قابل حصول است.

۳-۲ - چارچوب آماری

چارچوب آماری این طرح، فهرست کلیه اقامتگاههای عمومی مستقل یا متبع در نقاط شهری و روستایی کشور است که از اجرای مرحله اول سرشماری عمومی صنعت و معدن بدست آمده است. با توجه به تعریف جامعه آماری، کارگاههای دارای کد ۴ (تابع وزارت توانانه‌ها، بنیادها و ...) از چارچوب حذف شده‌اند. در ضمن سازمان ایرانگردی وجهانگردی و نیز اقامتگاههای دایر در محل سکونت خانوار در این چارچوب قرار ندارد.

۳-۳ - واحد آماری

واحد آماری در این طرح یک اقامتگاه عمومی مستقل یامتبوع است. اقامتگاه عمومی به کارگاهی گفته می‌شود که در زمان اجرای مرحله اول سرشماری صنعت و معدن سال ۱۳۷۳ به یکی از رشته فعالیتهای گروه ۵۵۱ فعالیتهای اقتصادی (براساس ویرایش سوم طبقه بندی بین‌المللی فعالیتهای اقتصادی) اشتغال داشته است.

۳-۴ - پوشش طرح

اجرای این طرح نقاط شهری و روستایی کلیه استانهای کشور را پوشش داده است.

۳-۵ - دوره آماری

دوره آماری اقلام مختلف پرسشنامه، سال ۱۳۷۷ است.

۳-۶ - زمان آمارگیری

آمارگیری این طرح در پائیز سال ۱۳۷۸ انجام شده است.

۳-۷ - روش گردآوری اطلاعات

اطلاعات مورد نیاز در این طرح با مراجعه به کارگاه نمونه و تکمیل پرسشنامه از طریق گفتگو با مسئول کارگاه دریافت شده است.

۳-۸ - سطح جغرافیایی برآوردها

نتایج این طرح برای برآوردهای مربوط به حسابهای منطقه‌ای ۶ استان مرحله اول (اصفهان، تهران، چهارمحال و بختیاری، خراسان، مازندران و همدان) وكل کشور به کار رفته است.

۳-۹ - روش آمارگیری

روش نمونه‌گیری این طرح برای دو گروه از استانهای کشور متفاوت بوده است.

۳-۹-۱ - روش نمونه‌گیری گروه اول

این گروه دربرگیرنده ۶ استان کشور است که تهیه حسابهای منطقه‌ای (مرحله اول) برای آنها به اجرا درآمده است. برای این گروه ازروش نمونه‌گیری یک مرحله‌ای باطبقه‌بندی استفاده شده است. به این ترتیب که کارگاهها براساس کدفعالیت و تعداد کارکن حداکثر به ۴ طبقه تقسیم شده‌اند. مرز طبقات و تعداد کل واحدهای چارچوب آماری و تعداد واحدهای نمونه به تفکیک طبقه و استان در جدول الف آمده است.

۳-۹-۲ - روش نمونه‌گیری گروه دوم

برای این گروه که ۲۲ استان دیگر کشور را دربر می‌گیرد، نمونه‌گیری براساس کدفعالیت صورت گرفته است. تعداد کارگاههای چارچوب این گروه به تفکیک کدفعالیت در جدول ب ارائه شده است.

برای این گروه از روش نمونه‌گیری یک مرحله‌ای باطبقه‌بندی استفاده شده است. به این ترتیب که کارگاهها براساس کد فعالیت و تعداد کارکن حداکثر به ۴ طبقه تقسیم شده‌اند. مرز طبقات و تعداد کل واحدهای چارچوب آماری و تعداد واحدهای نمونه به تفکیک طبقه و استان در جدول الف آمده است.

۴- طرح فنی

به ترتیبی که در روش آمارگیری اشاره شد، برای هر یک از ۲ گروه استانهای کشور طرح فنی جداگانه‌ای به کار رفته است.

۱-۴- طرح فنی گروه اول

۱-۱-۴- روش تعیین تعداد نمونه کل و تعداد نمونه در هر یک از طبقات

به دلیل فقدان اطلاعات کافی در هر یک از گروههای مذکور و در هر استان تعداد نمونه بدست آمده از طریق محاسبه معقول نبوده ولذا براساس مطالعات کارشناسی باتوجه به اینکه انتظار می‌رود ضریب تغییرات صفات مختلف در هر گروه برای استانهای مختلف تقریباً یکسان باشد، کسر نمونه‌گیری برای تعیین تعداد نمونه کل در هر گروه برای هر یک از استانها در ارتباط معکوس با فراوانی کارگاه در هر گروه در هر یک از استانها انتخاب گردید. بدین معنی که هر چه فراوانی کارگاه در یک گروه در استانی بزرگتر باشد کسر نمونه‌گیری در آن استان کوچکتر خواهد بود و برعکس. تعیین تعداد نمونه در هر یک از طبقات با درنظر گرفتن هدف کلی کاهش واریانس برآوردها و باتوجه به اینکه طبقات بالاتر دارای پراگندگی بیشتری نسبت به طبقات پایین تر می‌باشد به این صورت بوده است که کسر نمونه‌گیری در طبقات مختلف یک گروه در هر استان در ارتباط مستقیم با شماره طبقه تعیین شده است یعنی کسر نمونه‌گیری بزرگتر به طبقات بالاتر و کسر نمونه‌گیری کوچکتر به طبقات پایین تر متسب شده است.

لازم به ذکر است که در گروه ۵۵۱۴ و ۵۵۱۳ و در برخی از استانهای دو گروه دیگر به دلیل کم بودن تعداد کارگاه تمام شماری انجام گرفته است. تعداد کارگاه چارچوب و تعداد کارگاه نمونه در هر یک از طبقات برای هر یک از استانها در هر گروه مطابق جداول پیوست می‌باشد.

۲-۱-۲- روش انتخاب کارگاههای نمونه

انتخاب کارگاههای نمونه در هر طبقه در هر یک از استانها و در هر گروه با روش سیستماتیک خطی بوده است.

فرمول‌های برآورد در هر گروه :

- برآورد مجموع صفت موردنظر در هر استان :

$$\hat{y}_K = \sum_{h=1}^{L_k} \frac{N_{kh}}{n_{kh}} \sum_{i=1}^{n_{kh}} y_{khi}$$

که در آن y_{khi} اندازه صفت مورد نظر در کارگاه آم از طبقه k استان i و L_k تعداد طبقه در استان i می‌باشد.

برآورد واریانس برآورد مجموع صفت در هر استان :

$$V(\hat{y}_k) = \sum_{h=1}^{L_k} \frac{N_{kh} (N_{kh} - n_{kh})}{n_{kh} (n_{kh} - 1)} \left[\sum_{i=1}^{n_{kh}} y_{khi}^2 - \frac{\left(\sum_{i=1}^{n_{kh}} y_{khi} \right)^2}{n_{kh}} \right]$$

جدول الف - تعداد کارگاههای چارچوب و کارگاههای نمونه طرح آمارگیری از اقاماتگاههای عمومی استانهای گروه اول به تفکیک کد فعالیت و استان

الف - ۱: کد ۵۵۱۱

کد استان	شماره طبقه مرز طبقه استان	۱	۲	۳
		۱ - ۲	۳ - ۵	> = ۶
خراسان	استان	Nh	Nh	nh
۰۹	۳۹	۲۲	۱۱	۱۵

الف - ۲ : کد ۵۵۱۱

۳		۲		۱		شماره طبقه	کد
> = ۱۰		۶ - ۹		۱ - ۵		مرز طبقه	استان
nh	Nh	nh	Nh	nh	Nh	استان	
۳۸	۳۸	۱۷	۱۷	۱۶	۱۶	تهران	۲۳

الف - ۳ : کد ۵۵۱۱

nh	Nh	استان	کد استان
۲۸	۲۸	مازندران	۰۲
۲۷	۲۷	اصفهان	۱۰
۴	۴	همدان	۱۳
۴	۴	چهارمحال و بختیاری	۱۴

الف - ۴ : کد ۵۵۱۵ - ۵۵۱۲

۳		۲		۱		شماره طبقه	کد
> = ۶		۳ - ۵		۱ - ۲		مرز طبقه	استان
nh	Nh	nh	Nh	nh	Nh	استان	
۳	۳	۱۱	۱۳	۱۷	۳۹	مازندران	۰۲
۲	۲	۱۱	۱۴	۲۱	۵۹	اصفهان	۱۰
۱۵	۱۵	۱۷	۵۰	۲۷	۹۰	تهران	۲۳

الف - ۵ : کل ۵۵۱۵ - ۵۵۱۲

۴		۳		۲		شماره طبقه	کد
> = ۱۰		۶ - ۹		۳ - ۵		مرز طبقه	استان
nh	Nh	nh	Nh	nh	Nh	استان	
۵	۵	۱۷	۲۳	۳۵	۱۷۱	خراسان	۰۹

الف - ۶ : کد ۵۵۱۵ - ۵۵۱۲

nh	Nh	استان	کد استان
۱۴	۱۴	چهارمحال و بختیاری	۱۴

الف - ۷ : کد ۵۵۱۵ - ۵۵۱۲

۲		۱		شماره طبقه	کد استان
۳-۵		۱-۲		مرز طبقه	
nh	Nh	nh	Nh	استان	
۱۲	۱۲	۱۵	۲۳	همدان	۱۳

کداستان	استان	Nh	nh
۰۲	مازندران	۰	۰
۰۹	خراسان	۳۰	۳۰
۱۰	اصفهان	۶	۶
۱۳	همدان	۱	۱
۱۴	چهارمحال و بختیاری	۰	۰
۲۳	تهران	۲۹	۲۹

۲-۴- طرح فنی گروه دوم

۲-۱- روش تعیین تعداد نمونه کل و تعداد نمونه در هر یک از طبقات

به منظور کاهاش واریانس برآوردها و با توجه به همگنی صفات مختلف در کدهای فعالیت چهار رقمی، اقامتگاههای عمومی (کد ۵۵۱) به ۵ طبقه به شرح زیر تقسیم شدند.

طبقه ۱ - کد ۵۵۱۱

طبقه ۲ - کد ۵۵۱۲

طبقه ۳ - کد ۵۵۱۳

طبقه ۴ - کد ۵۵۱۴

طبقه ۵ - کد ۵۵۱۵

در داخل هر یک از طبقات پنجگانه فوق، کسر نمونه گیری متناسب با پراکندگی صفات مورد مطالعه و تعداد واحد آماری در هر طبقه انتخاب شد. بدین معنی که کسر نمونه گیری بزرگتر به طبقاتی اختصاص یافت که در آنها انتظار پراکندگی صفت موردنظر بیشتر است و برعکس. همچنین کسر نمونه گیری بزرگتر به طبقاتی اختصاص یافت که از تعداد واحد آماری کمتری برخوردار بوده‌اند و برعکس. در تعیین تعداد نمونه به امکانات اجرایی و درصد پرسشنامه‌های بدون پاسخ نیز توجه شده است. جدول زیر تعداد واحد آماری در چارچوب نمونه را در طبقات مختلف این فعالیت نشان می‌دهد.

جدول ب - تعداد کارگاههای چارچوب نمونه طرح آمارگیری از اقامتگاههای عمومی استانهای گروه دوم به تفکیک طبقه

طبقه	تعداد کارگاه در چارچوب (Nh)	تعداد کارگاه در نمونه (nh)	تعداد کارگاه چارچوب
۱	۴۸۵	۲۰۰	
۲	۱۸۷۱	۳۸۰	
۳	۹۱	۴۵	
۴	۴۵	۴۵	
۵	۳۷	۳۷	
کل	۲۵۲۹	۷۰۷	

۲-۲- روش انتخاب کارگاههای نمونه

انتخاب کارگاههای نمونه در هر طبقه به روش سیستماتیک خطی بوده است. به این صورت که ابتدا در هر طبقه مجموع اطلاعات ارزش تولید، ارزش کل ارائه خدمات و ارزش، فروش برای هر یک از کارگاههای جامعه آماری براساس اطلاع به ترتیب صعودی مرتب شدند. در هر طبقه حاصل $I_h = \frac{N_h}{n_h}$ به عنوان فاصله نمونه گیری محاسبه شد. در این رابطه Nh تعداد کارگاه در طبقه h در چارچوب و nh تعداد کارگاه در طبقه h در نمونه می‌باشند. سپس $\frac{I_h}{2}$ به عنوان مبدأ نمونه گیری منظور

شده و به عنوان شماره ردیف اولین کارگاه نمونه در طبقه منظور شده است. شماره ردیف کارگاههای نمونه بعدی با افزودن متوالی فاصله نمونه گیری I_h به مبدأ نمونه گیری بدست می‌آید.

۴-۲-۳ - فرمولهای برآورد

* برآورد مجموع صفت مورد نظر در کل کشور:

$$\hat{Y} = \sum_{h=1}^H \frac{N_h}{n_h} \sum_{i=1}^{n_h} y_{hi}$$

که در آن y_{hi} انداره صفت مورد نظر در کارگاه آم از طبقه h می‌باشد.

* برآورد واریانس برآورد مجموع صفت در کل کشور:

$$V(\hat{Y}) = \sum_{h=1}^H \frac{N_h(N_h - n_h)}{n_h(n_h - 1)} \left[\sum_{i=1}^{n_h} y_{hi}^2 - \frac{\left(\sum_{i=1}^{n_h} y_{hi} \right)^2}{n_h} \right]$$

۵- تعاریف و مفاهیم

مفاهیم عمده به کاررفته در این طرح شامل: ستانده، مصارف واسطه، ارزش افزوده و تشکیل سرمایه است که در زیر توضیح داده می‌شود.

۱-۵-۱ - ستانده

ستانده، کالاهای خدماتی است که در کارگاه تولید شده و برای استفاده در خارج از کارگاه در دسترس قرار می‌گیرد. ستانده عمده این بخش دریافتی بابت ارائه خدمات کرایه اتاق و اقامتگاه می‌باشد. علاوه بر آن سایر دریافتیهای اقامتگاه بابت ارائه خدماتی که تحت ناظر و مدیریت اقامتگاه انجام شده و دارای حسابداری مستقلی نمی‌باشد از قبیل رستورانها، مکانهای ورزشی، مکانهای تفریحی، سالنهای پذیرایی و غرفه‌های فروش کالا، جزء ستانده این بخش منظور می‌شود.

عمده‌ترین ستاندهای این فعالیت عبارتنداز: دریافتی بابت کرایه اتاق، دریافتی بابت فروش غذا و نوشیدنی، دریافتی بابت مخابرات و دریافتی بابت اجاره سالن پذیرایی. البته هرگونه دریافتی بابت فعالیتهای دیگری که بدون داشتن حسابداری مستقل در اقامتگاهها انجام می‌پذیرد نیز بایستی جزء ستانده این بخش منظور شود.

۱-۵-۲ - مصارف واسطه

مصارف واسطه، کالاهای خدماتی است که در جریان تولید مصرف شده است (به استثنای مصرف داراییهای ثابت). زمان ثبت مصرف واسطه کالاهای خدمات، زمان ورود آنها به جریان تولید و نه زمان تهیه آنها توسط تولید کننده می‌باشد.

کالاهای مصرفی به قیمت خریدار رایج در زمان ورود به جریان تولید ارزیابی می‌شوند. به عبارت دیگر این قیمت، قیمتی است که تولید کننده برای جایگزینی آن در زمان مصرف باید بپردازد.

عمده ترین اقلام مصارف واسطه این بخش عبارت است از: تعمیرات جزیی ساختمان، لوازم کار کم دوام نظیر ملحفه، حوله، صابون، و کالاهای مشابه آن، مواد اولیه غذایی و لوازم وظروف جایگزینی (در صورتیکه رستوران داشته باشد)، ارتباطات و مخابرات، آب، برق و سوخت.

۱-۵-۳ - ارزش افزوده

ارزش افزوده، مابه التفاوت ارزش ستانده و مصارف واسطه در یک دوره آماری است.

۴-۵ - تشکیل سرمایه

تشکیل سرمایه، افزایش داراییهای ثابت جدید یا دست دوم به داراییهای کارگاه منهای خالص فروش آنها در دوره آماری است. گروههای عمدۀ کالاهای سرمایه‌ای شامل: ساختمان، وسایل نقلیه، ماشین آلات و تجهیزات ولوازم بادوام اداری است. دربرآورده شکیل سرمایه ساختمان، ارزش زمین منظور نمی‌شود.

۶ - نتایج طرح

نتایج طرح آمارگیری از اقامتگاههای عمومی نشان می‌دهد، کل ستانده این کارگاهها در سال ۱۳۷۷ برابر ۷۴۸/۴ میلیارد ریال بوده که از این مبلغ ۴۵۶/۵ میلیارد آن (۶۱ درصد) را دریافتی بابت کرایه اتاق تشکیل داده است و سهم اجزای دیگر شامل فروش غذا و نوشیدنی ۳۰ درصد، ارتباطات و سایر دریافتیها هر یک ۳ درصد، اجاره سالن پذیرایی و ستانده غیربازاری هر کدام ۱ درصد و بابت خالص دریافتی ناشی از خرید و فروش کالا و اجاره ماشین آلات هر کدام ۰/۵ درصد بوده است.

براساس نتایج این طرح، در سال ۱۳۷۷ کل مصرف واسطه کارگاههای این فعالیت ۲۹۹/۴ میلیارد ریال بوده که از این مبلغ ۴۲ درصد به مواد اولیه مصرف شده برای تهیه غذا و نوشیدنی ۱۸ درصد به آب و برق و گاز طبیعی ۹ درصد به تعمیرات جزیی ساختمان تخصیص یافته است.

نتایج این طرح نشان می‌دهد که ارزش افزوده اقامتگاههای عمومی در این سال ۴۴۹ میلیارد ریال بوده که ۶۰ درصد ستانده را تشکیل می‌دهد.

مجموع ارزش تشکیل سرمایه اقامتگاههای عمومی در سال ۱۳۷۷ ۲۸۲/۵ میلیارد ریال برآورده شده است. تفکیک ارزش تشکیل سرمایه این کارگاهها بر حسب اقلام سرمایه‌ای سهم ساختمان را بیش از دو گروه دیگر برابر ۷۷/۳ درصد نشان می‌دهد. سهم تجهیزات ولوازم بادوام ۳/۸ درصد، ۱۷/۸ درصد ارزش تشکیل سرمایه مربوط به سایر اموال سرمایه‌ای است. نرم‌افزارهای کامپیوتری ۷/۰ درصد و وسایل نقلیه ۰/۳ درصد از کل ارزش تشکیل سرمایه در این سال بوده است.

جدول ۱ - ارزش ستانده، مصارف واسطه و ارزش افزوده اقامتگاههای عمومی بر حسب نوع اقامتگاه در سال ۱۳۷۷

سایر اقامتگاههای عمومی	هتل، متل و مهمانسرا	جمع		شرح
		درصد	میلیون ریال	
۱۶۴۶۵۰	۵۸۳۷۶۰	۱۰۰	۷۴۸۴۱۰	ستانده ۱
۴۷۵۸۷	۲۵۱۷۷۷	۴۰	۲۹۹۳۶۴	مصارف واسطه ۲
۱۱۷۰۶۳	۳۳۱۹۸۳	۶۰	۴۴۹۰۴۶	ارزش افزوده ۳

جدول ۲ - ارزش ستانده اقامتگاههای عمومی بر حسب نوع اقامتگاه و انواع دریافتیهادرسال ۱۳۷۷

شرح	جمع میلیون ریال	درصد	هتل، متل و مهمانسرا	سایر اقامتگاههای عمومی
جمع	۷۴۸۴۱۰	۱۰۰	۷۳۳۸۴۴	۱۴۵۶
دريافتی بابت کرایه اتاق	۴۵۶۵۳۰	۶۱/۰۰	۴۴۷۶۴۵	۸۸۸۵
دريافتی بابت ارتباطات	۲۲۴۵۲	۳/۰	۲۲۰۱۵	۴۳۷
دريافتی بابت فروش غذاونوشیدنی	۲۲۴۵۲۲	۳۰/۰	۲۲۰۱۰۳	۴۳۷۰
دريافتی بابت اجاره سالن پذیرایی	۷۴۸۴	۱/۰	۷۳۳۸	۱۴۶
دريافتی بابت اجاره ماشین آلات	۳۷۴۲	۰/۵	۳۶۶۹	۷۳
حالص دریافتی حاصل از خرید و فروش کالای بدون تغییر شکل	۳۷۴۲	۰/۵	۳۶۶۹	۷۳
سایر دریافتیها	۲۲۴۵۲	۳/۰	۲۲۰۱۵	۴۳۷
ستانده غیر بازاری	۷۴۸۴	۱/۰	۷۳۳۸	۱۴۶

جدول ۳ - ارزش مصارف واسطه اقامتگاههای عمومی بر حسب نوع اقامتگاه و مصارف در سال ۱۳۷۷

سایر اقامتگاههای عمومی	هتل، متل و مهمانسرا	جمع		شرح
		درصد	میلیون ریال	
۴۷۵۸۷	۲۵۱۷۷	۱۰۰	۲۹۹۳۶۴	جمع
۱۴۲۸	۷۵۵۳	۳	۸۹۸۱	۱ انواع سبزیجات و میوه‌ها
۲۸۵۵	۱۵۱۰۷	۶	۱۷۹۶۲	۲ برنج و انواع حبوبات
۸۵۶۶	۴۵۳۲۰	۱۸	۵۳۸۸۶	۳ انواع گوشت و فرآورده‌های گوشتی بجزماهی
۲۳۷۹	۱۲۵۸۹	۵	۱۴۹۶۸	۴ انواع ماهی تازه و حیوانات دریابی
۴۷۵۹	۲۵۱۷۸	۱۰	۲۹۹۳۶	۵ سایر مواد اولیه غذایی (آرد، ماست، سس و ...)
۱۴۲۸	۷۵۵۳	۳	۸۹۸۱	۶ لوازم و ظروف جایگزینی
۴۷۶	۲۵۱۸	۱	۲۹۹۴	۷ مواد شوینده و ضد عفونی کننده
۹۵۲	۵۰۳۶	۲	۵۹۸۷	۸ لوازم بسته بندی (ظروف یکبار مصرف، نایلکس و ...)
۴۷۵۹	۲۵۱۷۸	۱۰	۲۹۹۳۶	۹ ارتباطات (تلفن، پست و ...)
۲۳۷۹	۱۲۵۸۹	۵	۱۴۹۶۸	۱۰ آب
۴۷۵۹	۲۵۱۷۸	۱۰	۲۹۹۳۶	۱۱ برق
۱۴۲۸	۷۵۵۳	۳	۸۹۸۱	۱۲ گاز طبیعی
۴۷۶	۲۵۱۸	۱	۲۹۹۴	۱۳ سایر مواد ساختی (نفت، بنزین، گازوئیل ...)
۹۵۲	۵۰۳۶	۲	۵۹۸۷	۱۴ اجاره ساختمان
۴۲۸۳	۲۲۶۶۰	۹	۲۶۹۴۳	۱۵ تعمیرات جزئی ساختمان
۱۹۰۳	۱۰۰۷۱	۴	۱۱۹۷۵	۱۶ تعمیرات جزئی تجهیزات و لوازم کار
۴۷۶	۲۵۱۸	۱	۲۹۹۴	۱۷ حق بیمه های تجاری (اتومبیل، آتش سوزی، دزدی و ...)
۹۵۲	۵۰۳۶	۲	۵۹۸۷	۱۸ هزینه های حقوقی، حسابرسی، کامپیوتر، و سایر خدمات کسب و کار
۲۳۷۹	۱۲۵۸۹	۵	۱۴۹۶۸	۱۹ سایر مصارف واسطه

جدول ۴ - ارزش تشکیل سرمایه اقامتگاههای عمومی بر حسب نحوه تشکیل سرمایه و نوع اموال سرمایه‌ای در سال ۱۳۷۷

فروش یا منتقال	تعمیرات اساسی	ساخت یا ایجاد	خرید یا تحصیل	تشکیل سرمایه درصد	میلیون ریال	شرح
۸۸۶	۳۲۵۳۴	۴۷۴۲۵	۲۰۳۴۸۹	۱۰۰/۰۰	۲۸۲۵۵۰	جمع
۰	۲۷۲۴۱	۴۷۴۱۳	۱۴۳۸۴۶	۷۷/۳۳	۲۱۸۵۰۰	۱ ساختمان
۶۰۱	۴۴۵	xxxxxx	۱۰۵۵	۰/۳۲	۸۹۹	۲ وسایل نقلیه
۲۷۰	۳۵۹۱	xxxxxx	۷۴۷۱	۳/۸۲	۱۰۷۹۲	۳ تجهیزات و لوازم بادوام
۰	۰	۹	۲۰۷۲	۰/۷۳	۲۰۷۲	۴ نرم افزارهای کامپیوترا
۱۵	۱۲۵۷	۴	۴۹۰۴۵	۱۷/۸۰	۵۰۲۸۷	۵ سایر